

Üniversite Öğrencilerinde Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ile Dürtüsellik ve Heyecan Arama Davranışları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi¹

Investigation of the Relationship Between Dark Triad Personality Traits and, Impulsivity and Sensation Seeking in University Students

Seydi Ahmet Satıcı^{ID}, Ahmet Rıfat Kayış^{ID}, Muhammet Fatih Yılmaz^{ID}, Bahtiyar Eraslan-Çapan^{ID}

Öz. Bu araştırmanın amacı karanlık üçlü kişilik özellikleri ile dürtüsellik ve heyecan arama davranışları arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Araştırma 332 (198 kadın, 134 erkek) üniversite öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri Karanlık Üçlü Ölçeği, Barratt Dürtüsellik Ölçeği ve Arnett Heyecan Arama Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmada değişkenler arası ilişkiler Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayıları aracılığıyla incelenirken karanlık üçlü kişilik özelliklerinin heyecan arama ve dürtüsellik üzerindeki yordayıcılığını belirlemek için çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Çoklu regresyon analizi sonucunda motor dürtüsellik, psikopati ve narsisizm tarafından pozitif yönde anlamlı yordandığı bulunurken, makyavelizm tarafından anlamlı yordanmadığı bulunmuştur. Benzer şekilde dikkat dürtüsellik de psikopati ve narsisizm tarafından pozitif yönde anlamlı yordandığı bulunurken, makyavelizm tarafından anlamlı düzeyde yordanmadığı bulunmuştur. Heyecan aramayı ise yalnızca psikopatinin negatif yönde anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur. Sonuç olarak karanlık üçlü kişilik özelliklerine yatkınlığı olan bireylerin dürtüsel ve kendilerinin zarar görebileceği davranışlarda bulunma konusunda risk taşıdıkları ifade edilebilir.

Anahtar sözcükler: Makyavelizm, psikopati, narsisizm, dürtüsellik, heyecan arama

Abstract. The purpose of this study is to investigate the relationship between dark triad personality traits and, impulsivity and sensation seeking. The study was carried out with 332 (198 females, 134 males) university students studying different program and faculty of a mid-size university in Turkey. Data of the study were gathered via Dirty Dozen Scale, Barrat Impulsivity Scale and Arnett Sensation Seeking Scale. In analyzing the data, Pearson product-moment correlation coefficient and multiple linear regression analysis were used. Multiple regression analysis revealed that motor impulsivity which is subscale of the impulsivity significantly predicted in a positive direction with psychopathy and narcissism but does not significantly predicted by machiavellianism. Similarly, attention impulsivity which is subscale of the impulsivity significantly predicted in a positive direction with psychopathy and narcissism but does not significantly predicted by machiavellianism. Sensation seeking is only predicted in a negative direction by psychopathy.

Keywords. Machiavellianism, psychopathy, narcissism, impulsivity, sensation seeking.

Seydi Ahmet SATICI

Artvin Çoruh Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Artvin, Türkiye
e-mail: sasatici@artvin.edu.tr

Ahmet Rıfat KAYIŞ (Sorumlu Yazar)

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, Türkiye
e-mail: arkayis@kastamonu.edu.tr

Muhammet Fatih YILMAZ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Erzincan, Türkiye
e-mail: fatih.yilmaz@erzincan.edu.tr

Bahtiyar ERASLAN-ÇAPAN

Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, Türkiye
e-mail: arkayis@kastamonu.edu.tr

Geliş / Received: 21 Şubat/February 2019

Düzeltilme / Revision: 26 Temmuz/July 2019

Kabul / Accepted: 22 Ağustos/August 2019

¹Bu çalışma 31 Mayıs - 3 Haziran 2016 tarihleri arasında Muğla'da düzenlenmiş olan IIIrd International Eurasian Educational Research Congress'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Dürtüsellik

Dürtüsellik; sonucunu düşünmeden, hızla yapılan bir eylem ya da davranış şeklinde ortaya çıkmaktadır (Caci, Nadalet, Bayle, Robert ve Boyer, 2003). Bunun yanında dürtüsellik, anında içinden geldiği gibi davranmak, eldeki verileri göz ardı etmek, plan yapmamak ve davranışları üzerinde düşünmemek olarak da tanımlanmaktadır (Patton, Stanford ve Barratt, 1995). Bu çerçevede dürtüsellik; dikkatsizlik, sabırsızlık, risk alma, zevk arama ve zarar görme ihtimalini olduğundan düşük hesaplama gibi özellikler ile açıklanabilir (Stevens, 2017). Bu bakımdan, dürtüsel davranışlar, ortama uygun olmayan, aşırı risk içeren, olgunlaşmamış, iyi planlanmamış, üzerinde düşünülmemiş ve çoğunlukla istenmeyen sonuçlara yol açan çeşitli davranışları içermektedir (Webster ve Jackson, 1997). Günlük yaşamda karşılaşılabilecek dürtüsel davranışlara; kontrolsüzce aşırı alkol kullanımı, alış-veriş sırasında ihtiyaç fazlası ürünler satın almak, bir sohbette düşünmeden bir şeyler söylemek, tartışma esnasında gereğinden fazla öfkelenerek bağırarak gibi davranışlar örnek gösterilebilir. Dolayısıyla dürtüsellik bireyin maddi, manevi ve fiziksel olarak zarar görebileceği davranışlara yol açtığı söylenebilir.

Dürtüsellik; o anda meşgul olduğu görevi üzerine odaklanamama ve bilişsel kararsızlık ile karakterize olan dikkat dürtüsellik, anlık hareket etme eğilimi ve sebatsızlık ile karakterize olan motor dürtüsellik, kendini kontrol edememe ve bilişsel açıdan karmaşıklık yaşama ile karakterize olan plan yapmama olmak üzere üç boyuttan oluştuğu ileri sürülmektedir (Patton ve Stanford, 1995). Dürtüsellik oluşturulan bu boyutlar dikkate alındığında dürtüsellik bilişsel ve davranışsal yönlerinin olduğu düşünülebilir. Buna göre bireyin gerçekleştireceği davranışlarının sonuçlarının neler olacağı üzerinde düşünmemesi ya da olası sonuçların neler olacağını tahmin edememesi gibi özellikler dürtüsellik bilişsel yönünü oluştururken bu bileşsel süreçlerin atlamansı sonucunda gerçekleştirilen ani ve risk içeren davranışlar ise dürtüsellik davranışsal yönü olarak ifade edilebilir.

Bilişsel ve davranışsal nitelikleri dikkate alındığında dürtüsellik, bireyin zarar görebileceği ve sağlığını tehdit edebilecek birçok davranışta bulunması neden olabileceği söylenebilir. Nitekim dürtüsellik sağlığa zararları kanıtlanmış olan alkol, sigara ve uyarı madde kullanımını artırdığı görülmektedir (De Wit, 2009; Granö, Virtanen, Vahtera, Elovainio ve Kivimäki, 2004). Ayrıca dürtüsellik sigara ve alkol kullanımının yanı sıra kahvaltayı atlama, kısa uyku zamanı,

olumlu duygulanımda azalma, depresyon düzeyinin artması ve uzun süre akıllı telefon kullanımı ile ilişkidir (Itani ve diğerleri, 2016). Ayrıca dürtüsellüğün psikolojik rahatsızlıklar ile de pozitif yönde ilişkili olduğunu gösteren birçok araştırma mevcuttur (örn: Kawa ve Shafi, 2015; Knaebe, Rodda, Hodgins ve Lubman, 2019; Moustafa, Tindle, Frydecka ve Misiak, 2017). Dolayısıyla bireyin zarar göreceği birçok davranışa yol açması bakımından dürtüsellüğün altında yatan nedenlerin araştırılması da getirecek olduğu zararları önlemek açısından önemli hale gelmektedir.

Heyecan Arama Davranışları

Heyecan arama; yeni, karmaşık, güçlü heyecan yaratan deneyimlerde bulunma eğiliminin yüksekliği ile çeşitli fiziksel, sosyal, yasal ve ekonomik riskleri heyecanı deneyimleme uğruna göze almak olarak tanımlanmaktadır (Zuckerman, 1994). Heyecan ihtiyacı bireyden bireye farklılık göstermekle birlikte, heyecan arama düzeyinin negatif (suç işleme, hırsızlık, madde kullanımı gibi sosyal olarak kabul edilemeyen aktiviteler) ve pozitif (dağcılık, kayak yapma, rafting vb.) risk alma davranışları ile ilişkili olduğu ifade edilmektedir (Hansen ve Breivik, 2001). Diğer bir deyişle bireyler heyecan ihtiyaçlarını toplumca kabul gören yollarla karşılayabilecekleri gibi toplumca kabul görmeyecek yollarla da karşılayabilmektedirler.

Heyecan arayışı fazla olan bireyler, daha önce hiç yapmamış olduğu bir deneyimi yaşamak istediğinde o deneyimi olduğundan daha az riskli olarak algılama eğilimindedirler (Zuckerman ve Kuhlman, 2000). Bu nedenle, heyecan arama eğilimine sahip bireylerin, riskli durumlarda daha az anksiyete yaşadıkları düşünülebilir. Daha az anksiyete yaşamının sonucunda ise bu bireylerin riskli davranışlar içeren aktiviteleri deneyimleme olasılıklarının arttığı söylenebilir.

Heyecan arama düzeyleri yüksek olan bireylerin riskli davranışlar gösterdiklerine ilişkin birçok çalışma mevcuttur. Yüksek oranda heyecan arayan bireylerin, daha fazla alkol kullanma eğiliminde oldukları saptanmıştır (Donohew, Palmgreen ve Lorch, 1994; Meil, LaPorte, Mills, Sesti, Collins ve Stiver, 2016). Ayrıca bu kişilerin küçük çapta hırsızlık ve çevreye zarar verme, korumasız cinsel deneyim yaşama gibi riskli davranışlar sergiledikleri de görülmektedir (Lissek ve Powers, 2003; Zuckerman, Eysenck ve Eysenck, 1978). Yapılan diğer bir çalışmada heyecan arama puanı yüksek olanların, daha belirgin olarak agresif ve hızlı araba kullandıkları görülmüştür (Arnett, 1996, Jonah, Thiessen ve Au-Yeung, 2001; Rahemi, Ajorpaz, Esfahani ve Aghajani,

2017). Başka bir araştırmada ise heyecan arama davranışının, suç işleme ve yaratıcılık ile ilişkisinin kişilik özelliğine göre değiştiği saptanmıştır (Zuckerman, 1994). Dolayısıyla heyecan ihtiyacının hangi yollarla karşılandığının kişilik özelliklerine göre değişebildiği düşünülebilir.

Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri

Kişilik özellikleri bireylerin davranışlarının önemli belirleyicilerinden birisidir. Bu nedenle insan davranışlarını anlamak isteyen araştırmacılar için kişilik uzun yıllardır araştırma konusu ola gelmiştir. Alanyazın incelendiğinde son yıllarda olumsuz kişilik özelliklerine yönelik birçok araştırmanın yürütüldüğü dikkati çekmektedir (örn. Akhtar, Winsborough, Ort, Johnson ve Chamorro-Premuzic, 2018; Bolys, Kotobi ve Furnham, 2017; Endriulaitienė, Šeibokaitė, Žardeckaitė-Matulaitienė, Markšaitytė ve Slavinskienė, 2018; Jonason, Luevano ve Adams, 2012; Kavanagh, Signal ve Taylor, 2013; O’Boyle, Forsyth, Banks ve Story, 2013). Özellikle narsisizm, makyavelizm ve psikopati gibi olumsuz kişilik özelliklerinin incelendiği araştırmalara son yıllarda daha çok rastlanılmakta olup bu üç kişilik özelliği “karanlık üçlü” kişilik özellikleri olarak kavramsallaştırılmaktadır (Paulhus ve Williams, 2002). Bu çerçevede bu üç kişilik özelliğinin alanyazında birarada ele alındığı dikkati çekmektedir.

Narsisizm bir bireyin kendisine olan aşırı sevgisi olarak ifade edilmektedir (Geçtan, 2010). Ayrıca narsisizm, bir çeşit kişilik bozukluğu olarak da ele alınmakta olup bireyin kendisini diğer bireylerden üstün görmesi, başkaları tarafından beğenilme isteğinin aşırılığı ve eşduyum yapamama gibi özellikleri kapsamaktadır (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2013, DSM-V). DSM-V’e göre bu kişilik özelliğine sahip bireyler, yetenek ve başarı düzeylerini abartmakta ve gösterdiği başarıları olduğundan çok daha üst düzeyde değerlendirerek, kendi algılarında var olan bu üstünlüğün başkaları tarafından da takdir edilmesini sıklıkla beklemektedirler. Bunların yanında, narsisist bireyler; sınırsız başarı, güç ve zekâya sahip olduklarına inanma, kendi çıkarları için diğer bireyleri kullanma, sıklıkla başkalarını kıskanma ve kendini beğenme eğilimi içerisindedirler (Ronningstam, 2010). Dolayısıyla narsisist bireylerin kendilerine olan aşırı sevgileri ve başkalarının beğenilmeye olan aşırı eğilimlerinin toplum tarafından kabul görmeyen davranışlara neden olabileceği düşünülebilir.

Bir diğer karanlık üçlü kişilik özelliği Makyavelizm’dir. Makyavelist bireyler, diğer bireyleri kendi amaçlarına ulaşmak için araç olarak görürler ve başkalarını kendi çıkarlarına ulaşmak adına kullanırlar (Christie ve Geis, 1970). Dolayısıyla,

makyavelist bireylerin diğer bireylerin istek ve ihtiyaçları ile ilgilenmedikleri, yalnızca kendi çıkarlarını gözettikleri söylenebilir. Bu bireylere göre kendi amaçlarına ulaşmak için yalakalık, hile ve duygu sömürüsü yapmak olağan davranışlardır (Jones ve Paulhus, 2009). Ancak bu tür davranışlar toplumsal hayatta hoş karşılanmayacak davranışlardır. Bu nedenle, Makyavelistler yalan ve hile gibi davranışlara başvurmadan önce bu davranışların getirebileceği olası riskleri analiz etme eğilimindedirler (Bogart, Geis, Levy ve Zimbardo, 1970). Böylece toplumca onaylanmayan bu davranışlarından dolayı ortaya çıkabilecek riskleri en aza indirme çabası gösterdikleri düşünülebilir. Dolayısıyla bu kişilik özelliğine sahip bireylerin yalan ve hileyi stratejik olarak kullandıkları ileri sürülebilir. (Furnham, Richards ve Paulhus, 2013). Ayrıca makyavelist bireyler dünyayı ve diğer insanları düşmanca gördükleri için hile ve yalan gibi davranışlarla çıkar sağlamayı uygun bir davranış olarak değerlendirirler (Murdock, 1990). Başka bir deyişle, başkalarını düşman olarak algılayarak düşman karşısında zafere giden her yolun kabul edilebilir olacağı inancıyla davranışta buldukları söylenebilir.

Kişiliğin karanlık yönlerinden bir diğeri olan psikopati ise psikotik bir sendrom göstermeyen, entellektüel açıdan normal, fakat davranışlarının ahlaki olup olmaması ile ilgilenmeyen, yaptıklarından pişmanlık duymayan ve kontrolsüzce davranan bireyleri tanımlamaktadır (Schulsinger, 1972). Bu çerçevede psikopatik bireyler ahlaki değerlerden yoksun, saldırgan davranışlarda bulunan, davranışlarında dürtüsel olan, duygusal açıdan derinliğe sahip olmayan, çabuk öfkelenen, sorumsuz, bencil, zorba, korkusuz, endişe ve pişmanlık duymayan, vicdan ve empatiden yoksun bireyler olarak tarif edilmektedirler (Arrigo ve Shipley, 2001; Lyons, 2019). Dolayısıyla psikopatik eğilimlere sahip olan bireylerin diğer bireylerle ilişki kurmakta ve bunun sonucu olarak topluma uyum sağlamakta zorlanabilecekleri öne sürülebilir.

Dürtüsellik, Heyecan Arama ve Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri

Şimdiye kadar yapılan kuramsal açıklamalar dikkate alındığında bireyin kendini aşırı önemsemesi, kendini diğerlerinden üstün görmesi, başkalarının ilgili ve ihtiyaçlarını gözardı etmesi, kendi çıkarları için başka bireyleri kullanma eğiliminde olması gibi olumsuz kişilik özelliklerine sahip bireylerin, hem kendilerine hem de başkalarına zarar verebileceği davranışları kapsayan dürtüsel ve heyecan arama davranışlarını daha sık sergileyebilecekleri ileri sürülebilir. Nitekim son yıllarda karanlık üçlü kişilik özelliklerinin riskli davranışlarla

ilişkisinin incelendiği araştırmalar (Burtăverde, Chraif, Aniței ve Mihăilă, 2016; Crysel, Crosier ve Webster, 2013; Malesza ve Ostaszewski, 2016; Stenason ve Vernon, 2016; Trombly ve Zeigler-Hill, 2017) dikkati çekmektedir. Bunun yanında, heyecan arama ve dürtüsellik narsisizm, makyavelizm ve psikopati ile pozitif yönde ilişkili olduğuna dair araştırma bulgularına rastlanmaktadır (Crysel, Crosier ve Webster, 2013; Jones ve Paulhus, 2011; Vazire ve Funder, 2006). Bazı araştırmalarda ise narsisizmin, dürtüsel davranışlarla (Thomaes Bushman, De Castro ve Stegge, 2009), psikopati ve makyavelizmin ise düşük kendilik kontrolü, gelecek sonuçları hesaplayamama ve dikkat eksikliğiyle (Jonason ve Tost, 2010) ilişkili bulunmuştur. Sonuç olarak, bu bulgular ve araştırmada ele alınan değişkenlerin kuramsal özellikleri doğrultusunda araştırmada “karanlık üçlü kişilik özelliklerinin dürtüsellik ve heyecan arama davranışlarını pozitif yönde yordamaktadır” hipotezi öne sürülmüştür.

Araştırmanın Önemi ve Amacı

Türkiye’de birçok üniversite öğrencisi öğrenim hayatını ailesinden uzakta, farklı bir ilde geçirmektedir. Böylece aile ile etkileşimin azalması ve arkadaşlarla olan etkileşimin artması ile riskli davranışlarda bulunma eğilimlerinin artış gösterebileceği düşünülebilir. Diğer bir deyişle, dürtüsel ve heyecan arama davranışları konusunda bireyi dizginlemeye çalışan bir ailenin yerine bu tür davranışları birlikte yapmaktan keyif alacağı arkadaşları ile birlikte olacakları dikkate alındığında üniversite öğrencilerin dürtüsel olan ve heyecan aramayı içeren davranışlarda bulunma eğiliminin artış göstereceğine ilişkin görüş daha anlaşılır hale gelecektir. Bunun yanında, dürtüsel ve heyecan arama davranışları özellikle ergenlik döneminde ve gençlik yıllarında diğer gelişim dönemlerine göre daha sık gözlemlenmektedir (Arnett, 1999; Chamorro ve diğerleri, 2012; Gullone, Moore, Moss ve Boyd, 2000; Laird, Pettit, Bates ve Dodge, 2003; Proimos, DuRant, Pierce ve Goodman, 1998). Bu çerçevede, üniversite öğrencilerinin son ergenlik döneminde olan ya da ergenlik döneminden genç yetişkinlik dönemine henüz geçmiş olan bireyler oldukları düşünüldüğünde dürtüsel ve heyecan arama davranışlarını sergileme oranının yüksek olabileceği akla gelmektedir. Dolayısıyla üniversite öğrencileri dürtüsel ve heyecan arama davranışları bakımından risk grubu olarak görülebilir. Bu riski artıran kişilik özelliklerinin neler olduğunun ortaya koyulması da riskleri en aza indirmeyi sağlayacak olan önleyici çalışmalara rehberlik edebilir.

Alanyazın incelendiğinde, dürtüsellik ve heyecan arama ile karanlık üçlü kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Türkiye’de yapılan araştırmalar incelendiğinde ise dürtüsellik ve heyecan arama ile karanlık üçlü kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çerçevede, üniversite öğrencilerinde dürtüsellik ve heyecan arama gibi uyumsuz davranışların altında yatan dinamiklerin anlaşılmasının, riskli davranışlarda bulunma eğilimi yüksek olabilecek bu öğrencilere sunulacak önleyici psikolojik yardım hizmetleri bakımından önemli bilgiler sağlayabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla, dürtüsellik ve heyecan arama davranışları ile karanlık üçlü kişilik özelliklerinin arasındaki ilişkilerin incelenmesi hem krize müdahale hem de önleyici anlamda sunulan psikolojik yardım hizmetleri açısından önemli olarak görülmektedir. Sonuç olarak, bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinde karanlık üçlü kişilik özelliklerinin heyecan arama ve dürtüsellik ile olan ilişkilerinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırmanın amaçları doğrultusunda bu çalışmada genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler ise aşağıda açıklanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu oranlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olup Anadolu Üniversitesi’nin örgün eğitim veren fakültelerinde öğrenim gören 332 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcıların 198’u (%60) kadın ve 134’ü (%40) erkektir. Katılımcıların yaşlarının aritmetik ortalaması 20.65 ve standart sapması 1.74’dür. Katılımcıların 49’u (%15) birinci sınıfta, 108’i (%33) ikinci sınıfta, 114’ü (%34) üçüncü sınıfta ve 61’i (%18) dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Araçları

Karanlık Üçlü Ölçeği (KÜÖ). Jonason ve Webster (2010) tarafından geliştirilen KÜÖ; Satıcı, Kayış, Yılmaz ve Eraslan-Çapan (2018) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Makyavelizm, narsisizm ve psikopati olmak üzere üç alt boyutu olan ölçek toplam 12 maddeden oluşmaktadır. Ölçek “kesinlikle katılmıyorum”dan “kesinlikle katılıyorum”a doğru giden 9’lu likert tipi

derecelenmeye sahip olup yükselen puanlar ilgili alt boyuttaki kişilik özelliklerine ilişkin eğilimin arttığına işaret etmektedir. Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi sonuçları ölçeğin yapısının Türkiye örnekleminde de doğrulandığını göstermiştir ($\chi^2(51, N = 430) = 145.16, p < .001$; CFI = .96; GFI = .95; IFI = .96; SRMR = .047; RMSEA = 0.066). Uyum geçerliği kapsamında Narsistik Kişilik Envanteri ile makyavelizmin (.33, $p < .01$), psikopati (.21, $p < .01$) ve narsisizmin (.40, $p < .01$) anlamlı düzeyde ilişkili olduğu görülmüştür. Diğer taraftan, Yaşam Doyumu Ölçeği ile makyavelizm (-.14, $p < .01$) ve psikopati (-.12, $p < .05$) anlamlı ilişkiye sahipken, narsisizmin (.01, $p > .05$) anlamlı ilişkiye sahip olmadığı görülmüştür. Ayrıca beş faktör kişilik özellikleri ile karanlık üçlü kişilik özelliklerinin birçok boyutta ilişkili oldukları bulunmuştur. Uyumluluğun da Karanlık Üçlü Ölçeği'nin alt boyutlarıyla negatif yönde anlamlı ilişkiye sahip olduğu anlaşılmıştır. KÖÜ'nün Cronbach alfa katsayıları makyavelizm boyutu için .79, psikopati boyutu için .71 ve narsisizm boyutu için .87 olarak hesaplanmıştır. Test-tekrar test güvenilirlik katsayısıysa makyavelizm için .80, psikopati için .78 ve narsisizm için .83 olarak belirlenmiştir (Satıcı ve diğerleri, 2018).

Barratt Dürtüsellik Ölçeği – Kısa Formu (BDÖ). Patton, Standford ve Barratt (1995) tarafından geliştirilen BDÖ'nün kısa formu Tamam, Güleç ve Karataş (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Toplam 15 maddeden oluşan BDÖ 5'li Likert tipi derecelendirmeye (1 = Kesinlikle katılmıyorum, 5 = Kesinlikle katılıyorum) sahiptir. BDÖ'de dikkat dürtüselligi, motor dürtüselligi ve plan yapmama olmak üzere üç boyut bulunmaktadır. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe bireylerin ilgili alt boyuttaki dürtüsellik düzeyleri de yükselmektedir. BDÖ'nün yapı geçerliğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına göre faktör yükleri dikkat dürtüselligi için .52-.71, motor dürtüselligi için .34-.72 ve plan yapmama için .66-.79 arasında değiştiği bulunmuştur. Cronbach alfa katsayılarının dikkat dürtüselligi için .64, motor dürtüselligi için .70, plan yapmama için .80 ve ölçeğin tamamı için .82 olarak ifade edilmiştir (Tamam ve diğerleri, 2013).

Arnett Heyecan Arama Ölçeği (AHARÖ). Arnett (1994) tarafından geliştirilen AHARÖ 20 maddeden oluşmakta olup 4'lü Likert derecelendirmeye (1 = Doğru, 4 = Yanlış) sahiptir. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması Sümer (2003) tarafından gerçekleştirilmiş olup Türkçe form 19 maddeden oluşmuştur. Açımlayıcı faktör analizi sonrasında faktör yüklerinin .35'in üzerinde olduğu ve maddelerin toplam varyansın %34'ünün açıklandığı bulunmuştur. Ölçeğin

güvenirlilik çalışmaları sonucunda da Cronbach alfa katsayılarının .62 ile .68 arasında değiştiği görülmektedir (Sümer, 2003).

Kişisel Bilgi Formu. Araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formunda, katılımcıların yaşları, cinsiyetleri, öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri ve bölümlere ilişkin bilgileri elde etmek amacıyla oluşturulan sorular yer almaktadır.

İşlem

Araştırmanın verileri kâğıt-kalem formları aracılığıyla, sınıf ortamlarında toplanmıştır. Sınıf ortamlarında veriler toplanırken öğrencilere araştırmanın amacı, ölçek formunun nasıl doldurulacağı ve elde edilen bilgilerin kullanım amacı ve etik ilkeler çerçevesinde gizli kalacağı açıklanmıştır. Bu açıklamaların ardından araştırmaya katılımın gönüllüğe dayandığı ifade edilerek gönüllü olan öğrencilere ölçek formları dağıtılmıştır. Ölçek setinin uygulanması ortalama 15 dakika sürmüştür. Öğrencilerden toplanan veriler elektronik ortama aktarılarak SPSS for Windows 22 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada üniversite öğrencilerinin heyecan arama ve dürtüsel davranışlarının, karanlık üçlü kişilik özellikleri tarafından yordanıp yordanmadığını belirlemek için çoklu regresyon (multiple regression) analizi kullanılmıştır. Regresyon analizine geçilmeden önce Karanlık Üçlü ile heyecan arama ve dürtüsellik arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı korelasyon katsayıları kullanılmıştır. Analizlerde yaş ve cinsiyet kontrol değişkeni olarak kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, üniversite öğrencilerinde karanlık üçlü kişilik özellikleri ile heyecan arama ve dürtüsellik düzeyleri arasındaki ilişkilere yönelik bulgular sunulmuştur.

Değişkenler Arası İlişkiler

Üniversite öğrencilerinin makyavelizm, psikopati ve narsisizmin düzeyleri ile heyecan arama ve dürtüsellik düzeyleri arasındaki ilişkilere dair Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon katsayısı sonuçları Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Değişkenler arası ilişkiler

Değişken	1	2	3	4	5	6	7
1. Makyavelizm	-						
2. Psikopati	.40**	-					
3. Narsisizm	.35**	.19**	-				
4. Heyecan arama	-.20**	-.19**	-.18**	-			
5. Plan yapmama	.15**	.15**	.02	-.12**	-		
6. Motor dürtüsellığı	.25**	.23**	.30**	-.40**	.21**	-	
7. Dikkat dürtüsellığı	.20**	.18**	.24**	-.23**	.46**	.46**	-

Not. ** $p < .01$

Tablo 1’de değişkenler arasındaki ilişkiler incelendiğinde Makyavelizmin heyecan aramaya ($r = -.20, p < .01$) negatif yönde anlamlı ilişkiliyken plan yapmama ($r = .15, p < .01$), motor dürtüsellığı ($r = .25, p < .01$) ve dikkat dürtüsellığı ($r = .20, p < .01$) ile pozitif yönde anlamlı ilişkili olduğu görülmektedir. Psikopati de benzer biçimde heyecan arama ile ($r = -.19, p < .01$) negatif yönde anlamlı ilişkiliyken plan yapmama ($r = .15, p < .01$), motor dürtüsellığı ($r = .23, p < .01$) ve dikkat dürtüsellığı ($r = .18, p < .01$) ile pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkilidir. Narsisizmin ise heyecan arama ile ($r = -.18, p < .01$) negatif yönde motor dürtüsellığı ($r = .30, p < .01$) ve dikkat dürtüsellığı ($r = .24, p < .01$) ile pozitif yönde anlamlı ilişkiye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Narsisizm ile plan yapmama arasında ise anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinin Heyecan Arama ve Dürtüsellik Yordaması

Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özelliklerinin heyecan arama ve dürtüsellik düzeylerini yordayıp yordamadığı çoklu regresyon analizi ile belirlenmiştir. Analizlerde kontrol değişkeni olarak cinsiyet ve yaş değişkenleri ilk adımda modele girilmiştir. Tablo 2’de karanlık üçlü kişilik özelliklerinin heyecan aramayı yordamasına yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2. Karanlık Üçlünün heyecan aramayı yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları

Adım	Yordayan	B	ShB	β	<i>t</i>	R ²
1	Cinsiyet	-2.07	.95	-.12	-2.17**	.02
	Yaş	.34	.27	.07	1.28	
2	Cinsiyet	-1.06	.96	-.06	-1.10	.07
	Yaş	.32	.26	.07	1.22	
	Makyavelizm	-.13	.08	-.10	-1.67	
	Psikopati	-.17	.09	-.12	-2.05*	
	Narsisizm	-.11	.06	-.11	-1.87	

Not. * $p < .05$, ** $p < .01$; Bağımlı değişken: Heyecan arama

Tablo 2’deki analiz sonuçlarına göre regresyon modelinin anlamlı olduğu [$F(5, 326) = 5.20, p < .01$] ve heyecan aramanın %7’sinin ($R^2 = .07$, düzenlenmiş $R^2 = .06$) modele girilen değişkenler tarafından açıklandığı anlaşılmaktadır. Tablo 2’de de görüldüğü üzere heyecan aramayı sadece psikopati ($\beta = -.12, p < .05$) negatif yönde anlamlı düzeyde yordamaktadır. Makyavelizmin ($\beta = -.10, p > .05$) ve narsisizmin ($\beta = -.11, p > .05$) ise heyecan aramayı anlamlı düzeyde yordamadığı bulunmuştur.

Tablo 3’de karanlık üçlü kişilik özelliklerinin dürtüsellik’in alt boyutlarından plan yapmamayı yordamasına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3. Karanlık Üçlünün plan yapmamayı yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları

Adım	Yordayan	B	ShB	β	<i>t</i>	R ²
1	Cinsiyet	.55	.29	.10	.55	.01
	Yaş	.04	.08	.03	.04	
2	Cinsiyet	.36	.30	.07	1.21	.04
	Yaş	.04	.08	.02	.43	
	Makyavelizm	.05	.02	.12	1.86	
	Psikopati	.04	.03	.10	1.63	
	Narsisizm	-.01	.02	-.05	-.83	

Not. * $p < .05$; Bağımlı değişken: Plan yapmama

Tablo 3'de üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özelliklerinin plan yapmamalarını yordamasına yönelik regresyon analizi sonuçları göre regresyon modelinin anlamlı olduğu [$F_{(5, 326)} = 2.71, p < .05$] ancak plan yapmamayı, makyavelizm ($\beta = .12, p > .05$), psikopati ($\beta = .10, p > .05$) ve narsisizmin ($\beta = -.05, p > .05$) anlamlı yordamadığı görülmektedir.

Tablo 4'de karanlık üçlü kişilik özelliklerinin dürtüselliğin alt boyutlarından motor dürtüselliği yordamasına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4. Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin motor dürtüsellığı yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları

Adım	Yordayan	B	ShB	β	<i>t</i>	R ²
1	Cinsiyet	.29	,27	,06	1,05	.00
	Yaş	.00	,08	,00	,00	
2	Cinsiyet	-.12	.26	-.02	-.46	.13
	Yaş	.02	.07	.01	.23	
	Makyavelizm	.04	.02	.11	1.92	
	Psikopati	.06	.02	.15	2.54**	
	Narsisizm	.07	.02	.24	4.33**	

Not. ** $p < .01$; Bağımlı değişken: Motor dürtüsellığı

Tablo 4'de üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özelliklerinin motor dürtüsellığı yordamasına yönelik regresyon analizi sonuçları göre regresyon modelinin anlamlı olduğu [$F_{(5, 326)} = 10.13, p < .01$] ve motor dürtüsellığın %13'ünün ($R^2 = .13$, düzenlenmiş $R^2 = .12$) modele girilen değişkenlerce açıklandığı anlaşılmaktadır. Görüldüğü üzere motor dürtüsellığı, psikopati ($\beta = .15, p < .01$) ve narsisizmin ($\beta = .24, p < .01$) pozitif yönde anlamlı düzeyde yordamaktadır. Diğer taraftan, makyavelizmin ise motor dürtüsellığı ($\beta = .11, p > .05$) anlamlı düzeyde yordamadığı görülmektedir. Tablo 5'de Karanlık Üçlünün dürtüsellığın alt boyutlarından dikkat dürtüsellığı yordamasına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 5. Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin dikkat dürtüsellığı yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları

Adım	Yordayan	B	ShB	β	<i>t</i>	R ²
1	Cinsiyet	.09	.29	.02	.33	.00
	Yaş	.01	.08	.01	.11	
2	Cinsiyet	-.26	.28	-.05	-.90	.09
	Yaş	.02	.08	.02	.29	
	Makyavelizm	.04	.02	.09	1.55	
	Psikopati	.05	.03	.12	2.05*	
	Narsisizm	.06	.02	.19	3.37**	

Not. * $p < .05$, ** $p < .01$; Bağımlı değişken: Dikkat dürtüsellığı

Tablo 5’de Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin üniversite öğrencilerinin dikkat dürtüsellığını yordamasına yönelik regresyon analizi sonuçlarına göre modelin anlamlı olduğu [$F_{(5, 326)} = 6.20, p < .01$] ve dikkat dürtüsellığın %9’unun ($R^2 = .09$, düzenlenmiş $R^2 = .07$) modele girilen değişkenlerce açıklandığı anlaşılmaktadır. Görüldüğü üzere dikkat dürtüsellığını psikopati ($\beta = .12, p < .05$) ve narsisizm ($\beta = .19, p < .01$) pozitif yönde anlamlı düzeyde yordamaktadır. Diğer taraftan, makyavelizm ise dikkat dürtüsellığını ($\beta = .09, p > .05$) anlamlı düzeyde yordamamaktadır.

TARTIŞMA

Araştırmada üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri ile dürtüsellik ve heyecan arama davranışları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Bulgulara göre, psikopati ve heyecan arama davranışları arasında negatif ilişki olduğu ve psikopatının heyecan arama davranışının negatif yönlü anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Diğer taraftan, makyavelizm ve narsisizm ise heyecan arama davranışları ile anlamlı düzeyde negatif yönde ilişkili olmasına karşın heyecan aramayı anlamlı şekilde yordamadığı bulgularına ulaşılmıştır.

Alanyazın incelendiğinde karanlık üçlü kişilik özellikleri ile heyecan arama davranışları arasında pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Chabrol, Van Leeuwen, Rodgers ve Séjourné, 2009; Crysel, Crosier ve Webster, 2013). Bu araştırma sonuçları ile alan yazındaki araştırma bulgularının farklılığı

araştırmalarda kullanılan ölçme araçlarının nitelikleri ile açıklanabilir. Bu çalışmada kullanılan Arnett Heyecan Arama Ölçeği incelendiğinde bu ölçekte trafikte kontrolsüzce araç kullanma, hiç tanımadığı biri ile tek gecelik ilişki yaşama, halisinasyon yaratan çeşitli ilaçlar kullanma (Zuckerman, Kolin, Price ve Zoob, 1964) gibi heyecan arama davranışları yer almadığı ve bunlardan ziyade aksiyon filmlerinden hoşlanma, hiç bilmediği şehirleri keşfetme, lunaparktaki aşırı hızlı araçlara binme (Arnett, 1994) gibi daha az risk içeren heyecan arama davranışlarının yer aldığı görülmektedir. Bu davranışlar ise heyecan arama davranışları bakımından daha kabul edilebilir ve uyumlu davranışlar olarak görülebilir. Bu nedenle kişiliğin karanlık yönleri olarak görülen kişilik özellikleri ile daha az risk içeren ve daha uyumlu olabileceği düşünülen heyecan arama davranışları arasında negatif yönlü bir ilişkinin olabileceği düşünülebilir. Benzer biçimde, makyavelizm ve narsisizmin heyecan arama davranışlarının önemli bir yordayıcısı olmaması da yukarıda sözü edildiği üzere bu araştırma kapsamında ölçülen heyecan arama davranışlarının özellikleriyle açıklanabilir.

Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin dürtüsellik ile ilişkisine yönelik araştırma bulguları; narsisizm ve psikopatinin dürtüsellik alt boyutları olan motor dürtüsellik ve dikkat dürtüsellik pozitif yönde yordadığı, makyavelizmin dürtüsel davranışlarla ilişkili olmasına karşın dürtüsellik anlamlı yordamadığı görülmüştür. Ayrıca, karanlık üçlü kişilik özelliklerinin dürtüsellik alt boyutu olan plan yapmamanın anlamlı bir yordayıcısı olmadığı da bulunmuştur.

Alanyazında karanlık üçlü kişilik özellikleri ile dürtüsellik arasındaki ilişkileri inceleyen araştırmalar dikkate alındığında, narsisizm ve psikopatinin motor dürtüsellik ve dikkat dürtüsellik pozitif yönde yordadığını destekleyen araştırma bulguları (Jones ve Paulhus, 2011) bulunduğu görülmektedir. Narsist bireyler, diğer bireyler üzerinde olumlu izlenim bırakmak için çabuk hareket etme eğilimindedirler (Lyons, 2019). Motor dürtüsellik ise eylemde bulunma ile ilgili dürtüsel davranışları kapsamaktadır (Patton, Standford ve Barratt 1995). Dolayısıyla narsist bireylerin girdikleri ortamda diğer bireyleri bir an önce etkileyebilmek için motor dürtüsellik ile ilgili davranışları daha sık sergiliyor olabilirler. Psikopatik bireyler ise, vicdani değerlerden yoksun ve antisosyal kişilikler olduğundan kendilerini kontrol etmede zorlanmaktadırlar (Lyons, 2019). Dolayısıyla, bu bireyler de kendini kontrol etme güçlüğü yaşadıkları için motor dürtüsellik ilişkili düşünülmemiş davranışlarda bulunabilmektedirler (Fite, Raine, Stouthamer-Loeber, Loeber ve Pardini, 2010). Bu sonuçlar doğrultusunda, bireylerin kendilerini aşırı düzeyde yüceltmeye, kendilerini

toplumdan üstün görmeye eğilimli olmalarının ve vicdani değerlerden yoksun olmalarının, onları dikkatsizce ve davranışlarının sonucunu çok fazla düşünmeden dürtüsel davranışlar göstermelerine neden olabildiği ileri sürülebilir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu olan makyavelizmin dürtüsellik ile ilişkili olmasına rağmen dürtüsellüğün anlamlı bir yordayıcısı olmamasına benzer bir araştırma bulgusu da (Jones ve Paulhus, 2011) bulunmaktadır. Makyavelist bireylerin, daha kontrollü ve manipülatif olduklarından dürtüsel davranışlar göstermedikleri ileri sürülmektedir (Friedman, Oltmanns, Gleason ve Turkheimer, 2006). Bu durumun, makyavelist bireylerin diğer bireyleri manipüle etmeye yönelik davranışları stratejik olarak uygulama eğilimlerinden de (Bogart, Geis, Levy ve Zimbardo, 1970; Furnham, Richards ve Paulhus, 2013) kaynaklandığı düşünülebilir. Nitekim dürtüsel davranışlar, üzerinde çok fazla düşünülmeden, davranışın sonuçlarının neler olabileceği kestirilmeden, ani gerçekleştirilen davranışlar (Patton, Stanford ve Barratt, 1995) makyavelist bireylerin başka insanları onlara hissettirmeden kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirebilmek için davranışları üzerinde düşünmeye ve strateji geliştirmeye ihtiyaçları vardır. Bu bakımdan, makyavelist kişilik özelliğine sahip olan bireylerin dürtüsel davranışlarda bulunmanın aksine daha kontrollü davranışlar sergiledikleri söylenebilir.

Diğer taraftan, karanlık üçlü kişilik özelliklerinin dürtüsellüğün alt boyutu olan plan yapmamanın anlamlı bir yordayıcısı olmadığı bulunmuştur. Alanyazın incelendiğinde bu bulgu ile benzer sonuçlar veren araştırmaların (Miller ve diğerleri, 2010; Snowden ve Gray, 2011) bulunduğu görülmektedir. Karanlık üçlü kişilik özellikleri kişiliğin karanlık yönünü temsil etmesi bakımından toplumca hoş karşılanmayacak davranışlara neden olabilmektedir. Bunun yanında bu kişilik özelliklerine sahip bireyler entelektüel açıdan normal özelliklere sahip bireylerdir (Jonason ve Webster, 2010). Dolayısıyla toplum tarafından hoş karşılanmayacak davranışları toplumun tepkisini çekmeden sergileyebilmek için zaman zaman planlı davranışlarda buldukları düşünülebilir. Bu nedenle, karanlık üçlü kişilik özelliklerinin plansızlık açısından dürtüsellığe yol açmadığı akla gelmektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırmanın bazı sınırlılıkları mevcuttur. Birinci olarak, araştırma kapsamında elde edilen bulgular kendini anlatmaya dayalı ölçme araçlarıyla toplanmıştır. Dolayısıyla, araştırmanın verileri öznel yargılar içermesi

bakımından bir takım sınırlılıklar içerebilir. İkinci olarak araştırma yalnızca üniversite öğrencilerinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Bu bakımdan araştırmanın bulguları yalnızca üniversite öğrencileri hakkında bilgi sağlamaktadır. Son olarak ise bu araştırma heyecan arama davranışlarını ölçmek için kullanılan ölçme aracı kumar oynama, korumasız cinsel ilişkiye girme, trafikte tehlike oluşturacak biçimde araç kullanma gibi heyecan arama davranışlarını içermemektedir. Bu durum, heyecan arama davranışlarının kapsamı açısından bir sınırlılık olarak görülebilir.

Öneriler

Son olarak bu araştırmanın bulguları çerçevesinde araştırmacılara ve uygulayıcılara bazı önerilerde bulunulabilir. Yeni yapılacak araştırmalarla ilgili olarak, farklı gelişim dönemlerindeki bireylerin karanlık üçlü kişilik özellikleri incelenerek karşılaştırmalı araştırmalar yapılabilir. Böylece karanlık üçlü kişilik özelliklerinin gelişim süreci hakkında bilgiler edinilebilir. Heyecan arama davranışları açısından daha geniş kapsamlı ölçme araçları kullanılarak bu araştırma tekrarlanabilir. Bunların yanında karanlık üçlü kişilik özellikleri hakkında daha derinlemesine bilgi edinilmesi amacıyla nitel araştırmalar yürütülebilir.

Üniversitelerdeki psikolojik danışma merkezleri öğrencilerin karanlık üçlü kişilik özellikleri bakımından bir risk haritasını çıkararak öğrencilerle kendilerine zarar verebilecekleri riskli davranışlarda bulunmamaları konusunda önleyici çalışmalar yürütebilirler. Bu çerçevede psikopatının heyecan aramayı anlamlı yordayan tek karanlık üçlü kişilik özelliği olduğu dikkate alınırsa heyecan arama davranışları bakımından psikopatik eğilimleri yüksek olan bireyler risk grubu olarak belirlenebilir. Ayrıca üniversitelerdeki öğrenci kulüpleri aracılığıyla dağcılık, kayak ve dalış gibi ekstrem sporlarla ilgili eğitim ve etkinlikler düzenlenerek öğrencilerin heyecan arama ihtiyaçlarını riskli davranışlar yerine uyumlu davranışlar ile gidermeleri sağlanabilir. Dürtüsellik konusunda ise Psikolojik Danışma Merkezleri dürtüsellik düzeyi yüksek öğrencilerle dürtüsellik ile başa çıkmaya yönelik bireysel ve grupla psikolojik danışma uygulamaları gerçekleştirebilirler. Bu konuda araştırmanın bulguları çerçevesinde özellikle psikopatik ve narsistik eğilimlerin motor ve dikkat dürtüsellliği açısından risk oluşturduğu dikkate alınabilir. Son olarak, özellikle psikopatik ve narsistik eğilimleri yüksek olan gençleri bilinçlendirmek adına üniversitelerde öğrencilerin sağlığını ve akademik başarı düzeylerini etkileyebilecek riskli davranışlar ile ilgili seçmeli dersler düzenlenmesi önerilebilir.

Yazarlar Hakkında / About Authors

Seydi Ahmet SATICI. Dr. Satıcı, şu anda Artvin Çoruh Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalında Doçent olarak görev yapmaktadır. Çalışma alanları affetme, intikam, internet ve sosyal medya bağımlılığı, iyi oluş ve mutluluktur.

Dr. Satıcı is currently an Associate Professor in the Department of Guidance and Psychological Counseling at the Faculty of Education, Artvin Coruh University. His research interests include forgiveness, revenge, internet and social media addiction, well-being and happiness.

Ahmet Rıfat KAYIŞ. Dr. Kayış şu anda Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalında Doktor Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır. Çalışma alanları iyilik hali, iyi oluş, internet bağımlılığı ve kişilik özellikleridir.

Dr. Kayış is currently working as an Assistant Professor in the Department of Guidance and Psychological Counseling at Kastamonu University, Faculty of Education. His research interests are wellness, well-being, internet addiction and personality traits.

Muhammet Fatih YILMAZ. Dr. Yılmaz, şu anda Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalında Doktor Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır. Çalışma alanları internet bağımlılığı, iyi oluş, psikolojik kırılganlık vb. konulardır.

Dr. Yılmaz is currently an assistant professor at Erzincan Binali Yıldırım University, Faculty of Education, Department of Guidance and Psychological Counseling. His research interests are internet addiction, well-being, psychological vulnerability.

Bahtiyar ERASLAN-ÇAPAN. Dr. Eraslan-Çapan şu anda Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalında Doçent olarak görev yapmaktadır. Çalışma alanları kariyer gelişimi, bağlanma stilleri, siber zorbalık ve dijital oyun bağımlılığıdır.

Dr. Eraslan-Çapan is currently an Associate Professor in the Department of Guidance and Psychological Counseling at Anadolu University. Her research interests include career development, attachment styles, cyber bullying, and digital game addiction.

Yazar Katkıları / Author Contributions

SAS; araştırma fikri ve tasarımı, verilerin toplanması ve analizi, bulguların yorumlanması ve raporlaştırma

Research idea and design, data collection and analysis, interpretation of findings and writing of the manuscript

ARK; Alanyazın taraması, verilerin toplanması ve elektronik ortama aktarılması, araştırma raporunun yazılması ve son halinin verilmesi

Literature review, data collection and transfer to electronic media, writing research report and final version

MFY; Alanyazın taraması, verilerin toplanması ve elektronik ortama aktarılması, araştırma raporunun yazılması

Literature review, data collection and transfer to electronic media, writing research report and writing of the manuscript

BE; Süpervizyon, araştırma raporunun son kontrollerin yapılması

Supervision, final review of the research report

Çıkar Çatışması/ Conflict of Interest

Yazarlar tarafından çıkar çatışmasının olmadığı rapor edilmiştir.

Authors declare that they has no conflict of interest.

Fonlama / Funding

Bu çalışma Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonunca kabul edilen 1407E363 nolu proje kapsamında desteklenmiştir.

This study was supported by Anadolu University Scientific Research Projects Commission under the grant number 1407E363.

Etik Bildirim / Ethical Standards

Bu çalışma Helsinki Deklerasyon'u çerçevesince gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar gönüllü olarak çalışmaya dahil edilmiş ve her katılımcıdan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

All procedures performed in studies involving human participants were in accordance with theethical standards and with the 1964 Helsinki declaration. Informed consent was obtained fromall individual participants included in the study

ORCID

Seydi Ahmet Satıcı <http://orcid.org/0000-0002-2871-8589>

Abmet Rıfat Kayış <https://orcid.org/0000-0003-4642-7766>

Muhammet Fatih Yılmaz <https://orcid.org/0000-0002-4958-5615>

Bahriyar Eraslan-Çapan <https://orcid.org/0000-0001-5000-7321>

KAYNAKÇA

- Akhtar, R., Winsborough, D., Ort, U., Johnson, A., & Chamorro-Premuzic, T. (2018). Detecting the dark side of personality using social media status updates. *Personality and Individual Differences, 132*, 90-97.
- Amerikan Psikiyatri Birliği (Çev., Körođlu, E.) (2013). Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı (DSM-V). (5. baskı). HYB Yayıncılık, Ankara.
- Arnett, J. (1994). Sensation seeking: A new conceptualization and a new scale. *Personality and Individual Differences, 16*(2), 289-296.
- Arnett, J. J. (1996). Sensation seeking, aggressiveness, and adolescent reckless behavior. *Personality and Individual Differences, 20*(6), 693-702.
- Arnett, J. J. (1999). Adolescent storm and stress, reconsidered. *American psychologist, 54*(5), 317.
- Arrigo, B. A., & Shipley, S. (2001). The confusion over psychopathy (I): Historical considerations. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, 45*(3), 325-344.
- Bogart, K., Geis, F. L., Levy, M., & Zimbardo, P. (1970). No dissonance for Machiavellians. *Studies in Machiavellianism, 236-259*.
- Bols, M., Kotobi, L., & Furnham, A. (2017). How "Dark Side" Personality Traits Affect Social Network Position. *Psychology, 8*(04), 550.
- Brinkley, C. A., Schmitt, W. A., Smith, S. S., & Newman, J. P. (2001). Construct validation of a self-report psychopathy scale: does Levenson's self-report psychopathy scale measure the same constructs as Hare's psychopathy checklist-revised?. *Personality and Individual Differences, 31*(7), 1021-1038.
- Burtăverde, V., Chraif, M., Aniței, M., & Mihăilă, T. (2016). The incremental validity of the dark triad in predicting driving aggression. *Accident Analysis & Prevention, 96*, 1-11.
- Caci, H., Nadalet, L., Baylé, F. J., Robert, P., & Boyer, P. (2003). Functional and dysfunctional impulsivity: contribution to the construct validity. *Acta Psychiatrica Scandinavica, 107*(1), 34-40.
- Chabrol, H., Van Leeuwen, N., Rodgers, R., & Séjourné, N. (2009). Contributions of psychopathic, narcissistic, Machiavellian, and sadistic personality traits to juvenile delinquency. *Personality and Individual Differences, 47*(7), 734-739.
- Chamorro, J., Bernardi, S., Potenza, M. N., Grant, J. E., Marsh, R., Wang, S., & Blanco, C. (2012). Impulsivity in the general population: a national study. *Journal of psychiatric research, 46*(8), 994-1001.
- Christie, R., & Geis, F. (1970). Scale construction. *Studies in Machiavellianism, 10-34*.
- Crysel, L. C., Crosier, B. S., & Webster, G. D. (2013). The Dark Triad and risk behavior. *Personality and Individual Differences, 54*(1), 35-40.
- De Wit, H. (2009). Impulsivity as a determinant and consequence of drug use: a review of underlying processes. *Addiction biology, 14*(1), 22-31.

- Donohew, L., Palmgreen, P. & Lorch, E.P. (1994). Attention, need for sensation and health communication campaigns. *American Behavioral Scientist*, 38, 310-322.
- Endriulaitienė, A., Šeibokaitė, L., Žardeckaitė-Matulaitienė, K., Markšaitytė, R., & Slavinskiene, J. (2018). Attitudes towards risky driving and Dark Triad personality traits in a group of learner drivers. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, 56, 362-370.
- Fite, P. J., Raine, A., Stouthamer-Loeber, M., Loeber, R., & Pardini, D. A. (2010). Reactive and proactive aggression in adolescent males: Examining differential outcomes 10 years later in early adulthood. *Criminal Justice and Behavior*, 37(2), 141-157.
- Friedman, J. N., Oltmanns, T. F., Gleason, M. E., & Turkheimer, E. (2006). Mixed impressions: Reactions of strangers to people with pathological personality traits. *Journal of Research in Personality*, 40(4), 395-410.
- Furnham, A., Richards, S. C., & Paulhus, D. L. (2013). The Dark Triad of personality: A 10-year review. *Social and Personality Psychology Compass*, 7(3), 199-216.
- Geçtan, E. (2010). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normal dışı Davranışlar* (19. bs.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Granö, N., Virtanen, M., Vahtera, J., Elovainio, M., & Kivimäki, M. (2004). Impulsivity as a predictor of smoking and alcohol consumption. *Personality and Individual Differences*, 37(8), 1693-1700.
- Gullone, E., Moore, S., Moss, S., & Boyd, C. (2000). The Adolescent Risk-Taking Questionnaire Development and Psychometric Evaluation. *Journal of Adolescent Research*, 15(2), 231-250.
- Itani, O., Kaneita, Y., Munezawa, T., Ikeda, M., Osaki, Y., Higuchi, S., ... & Ohida, T. (2016). Anger and Impulsivity Among Japanese Adolescents: A Nationwide Representative Survey. *The Journal of clinical psychiatry*, 77(7), e860-6.
- Hansen, E. B., & Breivik, G. (2001). Sensation seeking as a predictor of positive and negative risk behaviour among adolescents. *Personality and Individual Differences*, 30(4), 627-640.
- Jonah, B. A., Thiessen, R., & Au-Yeung, E. (2001). Sensation seeking, risky driving and behavioral adaptation. *Accident Analysis & Prevention*, 33(5), 679-684.
- Jonason, P. K., & Tost, J. (2010). I just cannot control myself: The Dark Triad and self-control. *Personality and Individual Differences*, 49(6), 611-615.
- Jonason, P. K., & Webster, G. D. (2010). The dirty dozen: a concise measure of the dark triad. *Psychological Assessment*, 22(2), 420.
- Jonason, P. K., Luevano, V. X., & Adams, H. M. (2012). How the Dark Triad traits predict relationship choices. *Personality and Individual Differences*, 53(3), 180-184.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2011). The role of impulsivity in the Dark Triad of personality. *Personality and Individual Differences*, 51(5), 679-682.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2009). Machiavellianism. M. R. Leary & R. H. Hoyle (Eds.), *Handbook of Individual Differences in Social Behavior* (ss. 93-108). New York: Guilford.

- Kawa, M., & Shafi, H. (2015). Evaluation of internet addiction, impulsivity and psychological distress among university students. *Int J Clin Ther Diagn*, 3(1), 70-76.
- Knaebe, B., Rodda, S. N., Hodgins, D. C., & Lubman, D. I. (2019). Behaviour change strategies endorsed by gamblers subtyped by psychological distress, risky alcohol use, and impulsivity. *Journal of gambling studies*, 35(1), 275-292.
- Laird, R. D., Pettit, G. S., Bates, J. E., & Dodge, K. A. (2003). Parents' monitoring-relevant knowledge and adolescents' delinquent behavior: evidence of correlated developmental changes and reciprocal influences. *Child development*, 74(3), 752-768.
- Lissek S. ve Powers A.S. (2003). Sensation seeking and startle modulation by physically threatening images. *Biological Psychology*, 63(2), 179-197.
- Lyons, M. (2019). *The Dark Triad of Personality: Narcissism, Machiavellianism and Psychopathy in Everyday Life*. Elsevier: London
- Malesza, M., & Ostaszewski, P. (2016). The utility of the Dark Triad model in the prediction of the self-reported and behavioral risk-taking behaviors among adolescents. *Personality and Individual Differences*, 90, 7-11.
- Meil, W. M., LaPorte, D. J., Mills, J. A., Sesti, A., Collins, S. M., & Stiver, A. G. (2016). Sensation seeking and executive deficits in relation to alcohol, tobacco, and marijuana use frequency among university students: Value of ecologically based measures. *Addictive behaviors*, 62, 135-144.
- Miller, J. D., Dir, A., Gentile, B., Wilson, L., Pryor, L. R., & Campbell, W. K. (2010). Searching for a vulnerable dark triad: Comparing factor 2 psychopathy, vulnerable narcissism, and borderline personality disorder. *Journal of personality*, 78(5), 1529-1564.
- Moustafa, A. A., Tindle, R., Frydecka, D., & Misiak, B. (2017). Impulsivity and its relationship with anxiety, depression and stress. *Comprehensive psychiatry*, 74, 173-179.
- Mudrack, P. E. (1990). Machiavellianism and locus of control: A meta-analytic review. *The Journal of Social Psychology*. 130(1), 125-126.
- O'Boyle, E. H., Forsyth, D., Banks, G. C., & Story, P. A. (2013). A meta-analytic review of the Dark Triad–intelligence connection. *Journal of Research in Personality*, 47(6), 789-794.
- Patton, J. H., Stanford, M. S., & Barratt, E. S. (1995). Factor structure of the Barratt impulsiveness scale. *Journal of Clinical Psychology*, 51(6), 768-774.
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36(6), 556-563.
- Proimos, J., DuRant, R. H., Pierce, J. D., & Goodman, E. (1998). Gambling and other risk behaviors among 8th-to 12th-grade students. *Pediatrics*, 102(2), e23-e23.
- Rahemi, Z., Ajorpaz, N. M., Esfahani, M. S., & Aghajani, M. (2017). Sensation-seeking and factors related to dangerous driving behaviors among Iranian drivers. *Personality and Individual Differences*, 116, 314-318.
- Ronningstam, E. (2010). Narcissistic personality disorder: a current review. *Current Psychiatry Reports*, 12(1), 68-75.

- Satıcı, S. A., Kayış, A. R., Yılmaz, M. F., & Eraslan-Çapan, B. (2018). Dirty Dozen Scale: A study of adaptation to Turkish university students. *Anatolian Journal of Psychiatry, 19*(Special issue 1), 34-40.
- Schulsinger, F. (1972). Psychopathy: Heredity and environment. *International Journal of Mental Health, 190-206*.
- Snowden, R. J., & Gray, N. S. (2011). Impulsivity and psychopathy: Associations between the Barrett Impulsivity Scale and the Psychopathy Checklist revised. *Psychiatry Research, 187*(3), 414-417.
- Stenason, L., & Vernon, P. A. (2016). The Dark Triad, reinforcement sensitivity and substance use. *Personality and Individual Differences, 94*, 59-63.
- Stevens, J. R. (2017). *Impulsivity: How Time and Risk Influence Decision Making*. Springer: USA.
- Sümer, N. (2003). Personality and behavioral predictors of traffic accidents: Testing a contextual mediated model. *Accident Analysis & Prevention, 35*(6), 949-964.
- Tamam, L., Güleç, H., & Karataş, G. (2013). Barratt Dürtüsellik Ölçeği Kısa Formu (BIS-11-KF) Türkçe Uyarlama Çalışması. *Noropsikiatri Arsivi, 50*(2), 130-134.
- Thomaes, S., Bushman, B. J., De Castro, B. O., & Stegge, H. (2009). What makes narcissists bloom? A framework for research on the etiology and development of narcissism. *Development and Psychopathology, 21*(04), 1233-1247.
- Trombly, D. R., & Zeigler-Hill, V. (2017). The Dark Triad and Disordered Gambling. *Current Psychology, 36*(4), 740-746.
- Vazire, S., & Funder, D. C. (2006). Impulsivity and the self-defeating behavior of narcissists. *Personality and Social Psychology Review, 10*(2), 154-165.
- Webster, C. D. & Jackson, M. A. (1997). *Impulsivity: Theory, Assessment, and Treatment*. The Guilford Press: New York.
- Zuckerman M ve Kuhlman D.M. (2000). Personality and risk taking: common biosocial factors. *Journal of Personality, 68*(6):999-1029.
- Zuckerman, M. (1994). *Behavioral expressions and biosocial bases of sensation seeking*. New York, NY, US: Cambridge University Press.
- Zuckerman, M., Eysenck, S. and Eysenck, H.J. (1978). Sensation seeking in England and America: Cross-cultural and sex comparison. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 46*(1), 139-149.
- Zuckerman, M., Kolin, E. A., Price, L., & Zoob, I. (1964). Development of a sensation-seeking scale. *Journal of Consulting Psychology, 28*(6), 477-482.

Extended Abstract

Introduction: Personality trait may contain some information is that, behavioral pattern of individuals, as well as their own likes and dislikes. For instance, people with sensation seeking may enjoy risky sports, people with impulsivity gambling, people with narcissism self-sublimating attitudes, and, people with machiavellianism, using deception for their own benefits.

Impulsivity (d'Acremont ve van der Linden, 2005; Akt. Umeh, 2009) and sensation seeking behaviors (Beyaz, 2004; Zuckerman, 2000; Arnett, 1996) are considered the strongest predictors of risk taking behaviors. Impulsivity and sensation seeking have been seen as risk-taking behavior (Lejuez ve diğerleri, 2002). Dark triad which involved narcissism, machiavellianism and psychopathy, have been investigated in many researches with risk taking behaviors (Crysel, Crosier ve Webster, 2013; Jonason ve Tost, 2010; Thomaes, Bushman, De Castro ve Stegge, 2009). However, there is no study investigating relationships between dark triad personality traits and, impulsivity and sensation seeking in Turkey. Therefore, examining relationships between dark triad personality traits and, impulsivity and sensation seeking can be said important.

The purpose of this study is to investigate the relationship between dark triad personality traits and, impulsivity and sensation seeking. For this purpose, whether dark triad personality traits predict impulsivity and sensation seeking was examined.

Methods: The study was carried out with 332 (198 females, 134 males) university students studying different program and faculty of a mid-size university in Turkey. Data of the study were gathered via Dirty Dozen Scale, Barrat Impulsivity Scale and Arnett Sensation Seeking Scale. In analyzing the data, Pearson product-moment correlation coefficient and multiple linear regression analysis were used. Besides, in this study, gender and age was included in the regression analysis as a control variable.

Results: Multiple regression analysis revealed that motor impulsivity which is subscale of the impulsivity significantly predicted in a positive direction with psychopathy and narcissism but does not significantly predicted by machiavellianism. Similarly, attention impulsivity which is subscale of the impulsivity significantly predicted in a positive direction with psychopathy and narcissism but does not significantly predicted by machiavellianism. Sensation seeking is only predicted in a negative direction by psychopathy.

Discussion & Conclusion: The result of the study showed that psychopathy and narcissism personality traits positively predicted motor and attention impulsivity. Machiavellianism personality trait is not a significant predictor of impulsivity. This may be due to the fact that Machiavellian individuals need strategic behaviors to reach their own interests. Sensation seeking behaviors was predicted positively only by

psychopathy personality trait. Therefore, it can be said that narcissism and machiavellianism personality traits do not lead to sensation seeking behaviors, but psychopathic individuals tend to sensation seeking.

Because of this study is the first study examining the relationship between dark triad personality traits and, sensation seeking and impulsivity in Turkey, new research can be carried out to expand the generalizability of the findings obtained in this study. In this context, new studies can be organized with the participation of individuals from different universities and different developmental periods. In the preventive studies to be carried out in risky behaviors in university life where individuals have a tendency to behave in risky behaviors, taking into account the students' dark triad personality traits may increase the impact of the studies.